

Särskild valkrets för utlandssvenskar

Resolutionsmottagare:

Justitiedepartementet

Problemformulering

Ett högt valdeltagande anses generellt vara viktigt. Ju fler som röstar desto mer jämnt spritt blir deltagandet mellan olika grupper och platser. Ett högt och jämnt spritt valdeltagande är allmänt sett bra för att uppnå två av demokratins viktigaste kärnvärden; politisk jämlikhet och folkviljans förverkligande.

Enligt SCB låg valdeltagandet i Sverige i 2018 års riksdagsval på 87,2 procent av de röstberättigade. Motsvarande siffra för utlandssvenskarna var nära 40 procent, vilket är en ökning i förhållande till 2014 års riksdagsval då knappt 33 procent röstade. I Valmyndighetens erfarenhetsrapport från de allmänna valen 2018 skriver man att många utlandsmyndigheter har upplevt stort tryck på röstning i utlandet samt att man märkt av ett intresse från partier och organisationer avseende utlandssvenskars deltagande i valet. Trots det väljer alltså 3 av 5 röstberättigade utlandssvenskar att inte rösta, något som inte gynnar demokratin.

Antalet mandat i en valkrets till det svenska riksdagsvalet bestäms utifrån hur många som bor i området. Under valet 2018 fanns det 170 000 utlandssvenskar med i röstlängden. Om alla bodde i samma kommun, skulle det motsvara en kommun strax över Linköpings storlek.

Fram till och med 1994 var utlandssvenskarna upptagna i en särskild röstlängd och tillhörde ett specifikt valdistrikt i varje riksdagsvalkrets. I vallagen 1997 bestämdes det att utlandssvenskar förs till det valdistrikt där de senast var folkbokförda. Den bestämmelsen finns kvar i den senaste Vallagen från 2005.

Lösningsförslag

Återinför därför en särskild valkrets för svenska medborgare bosatta utomlands genom att se över Vallagen. En egen valkrets skulle innebära att utlandssvenskarna får eget mandat i riksdagen och kan därmed påverka i frågor som berör denna grupp.

En särskild valkrets för utlandssvenskarna ökar sannolikt deras idag låga valdeltagande eftersom det då skulle bli tydligt att deras röst verkligen gör skillnad och kan påverka deras situation.

En särskild valkrets för utlandsboende skulle också leda till en bättre överblick över hur utlandssvenskarna röstar och vilka frågor som berör dem. Detta skulle ge partierna bättre förutsättningar att profilera sig mot utlandssvenskar.

Flera länder har redan valt att införa system för särskild representation för utlandsboende, exempelvis i Frankrike där man har 11 valkretsar uppdelade efter olika regioner utomlands där en representant väljs per valkrets. På det sättet har fler fransmän kunnat få sin röst hörd och fler politiker kunnat nå ut till en större andel utlandsbosatta fransmän. Andra länder där detta har införts är Portugal och Italien.